

Hampó József

A Kaukázusi juhászkutya ősi pecséthengereken

A Kaukázusi juhászkutyát a szakkönyvek orosz kutyafajnak tartják, mert ma a Kaukázus Oroszország területére esik. Saját bőrömön tapasztaltam meg, milyen kutya a kaukázusi és megfigyeléseim nem mindenben feleltek meg a könyvekben leírtaknak.

Eddig két kaukázusit ismertem meg közelebbről, egy szukát, Mutyut és egy kant Putyit.

Milyen volt Mutyu?

Sajnos, csípőficamos volt, amely fiatal korában alig látszott, de később egyre nehezebben járt. Kialakította a maga életmódját, jól megvoltunk, de inkább én alkalmazkodtam hozzá, semmint ő figyelt volna az én elvárásaimra. Életmódját annyi eréllyel és méltósággal alakította ki, hogy akaratlanul is tiszteletet ébresztett bennem. Hajlandó volt felszállni a villamosra, ott szépen lefeküdt, füttyült a világra, nagylelkűen elviselte az emberek csodálatát, a gyerekek rajongását. Nyáron kivittem a Bódvára, ott a parton hancúrozott a többi kutyával és nagyokat fürdött velem.

Amikor vemhes lett örömmel vártuk a kis kölyköket. Én nagy szeretettel almot készítettem neki, Ő meg a fészében ásott egy mély lyukat és ott hozta világra a kicsinyeit. Egyikük nem akart szopni. A szoknyájánál fogva húzta be édesanyámat, hogy segítsen neki. Cseppentővel adogattuk neki a tápot, s egész éjszaka életben tartottuk. Mutyu ott ült velünk és figyelte, rendesen csepegtetünk-e a kicsi szájába. Reggel az állatorvosnő megállapította, hogy a nyelve le van tapadva. Felvágta és ettől kezdve vidáman szopott a kiskutya.

Ekkor olvastam az Észak-Magyarországban, hogy szoptatós kutyát keres Bujdos Attila újságíró, mert a gyerekei találtak egy kitett kutyakölyköt és szeretnék megmenteni. Nosza, azonnal telefonáltam. Attila elhozta a kutyát meg a gyerekeit, csinált egy jó nagy láda kutyajárókát és Mutyu kedvesen, természetes egyszerűséggel fogadta a kis zsemleszínű korcsot a maga szürkésbarna kaukázusi színárnyalatú családjába.

Mutyukám 14 évig élt, és Edelényben a házunk kertjében temettem el. Sírjára odafigyelek,

mindig viszek neki friss virágot, ha a Bódva partján találok szép oroszlánszájat, rezgőt, vadkaprot.

A fiú kutyám valójában az édesanyám házát őrzi, de én vagyok a gazdája, mert én sétáltatom, és én gondozom a szőrét, s aki ismeri ezt a kutyafajtát, tudja, hogy ez nem kis munka, Nyáron vedlik. Ilyenkor az egész kert és udvar tele van a levedlett szőrével, mert hiába kefélem, folyamatosan vedlik. Szóval a kertet is rendbe kell tartani, mert egyébként rászáll a szederbokrokra és kutyaszőrös szederlekvárt ehetünk télen tejszínhabbal.

Putyi csak az élő emberrel szeret játszani. Áhítatosan rágsálja a kezünket, karunkat, boldog odaadással várja a vakargatást, aztán boldogan körberohangászik, de senkit fel nem lök, s a gyerekeket kitüntető figyelemmel külön is elkerüli. A világon semmire nem kellett tanítani, mindent tud. Mi már a hangokat is értjük, amiket torkából, ínye közül kiad, nem beszélve az ugatásról. Elmondjuk, hogy kiket várunk vendégségbe, azokat szeretettel fogadja és vakkangatva közli, hogy itt vannak. Édesanyámat minden éjfélkor figyelmezteti, hogy záróra, menjen lefeküdni, ilyenkor megkopogtatja az ajtót. A szomszédban van két korcs, akik unatkoznak és egész nap minket ugatnak. Ha már elunjuk az ugatásukat, édesanyám megkéri Putyit, hogy „Szólj már nekik Putyikám, mert beleőrülök a vonyításukba”. Ilyenkor Putyi egy fél fordulatot tesz, egy két lépést megy előre és alig hallhatóan, szinte a gyomrából kiad egy picit hangot. A korcsok erre elhallgatnak. Ekkor átdobálunk nekik egy kis jutalomfalat kenyeret, hátha jobban elviselik az életet.

Nehezen hittem el, hogy ezek nem ősi turáni kutyák, de nem tudtam bizonyítani eredetüket. Badiny Jós Ferenc tanár Úr és Ilonka néni mindig pulit kerestek a régi pecséthengereken és magam is azt hittem, hogy a puli kizárólagosan egyedül az ősi magyar kutya. Ezt főleg a szakkönyvek alapján beszéltem be magamnak. Pedig magam is gondoltam, hogy a juhászok között is van bojtár meg számadó, ezért a kutyáik között is jelen kell lenni ezeknek a minőségeknek. Egyszer azonban, mint a mesében megtört az átok. Édesanyám el-

mesélte, hogy a Tavasztündér elnevezésű pecsét-hengeren az az állat, amelyet Nephrot-Orion Nimrud vezet, nem kis oroszlán, hanem kutya. Ezt most olvasta egy angol tanulmányban. Jól megnéztem az állatot és láttam, hogy semmi kétség ez egy szép Kaukázusi juhászkutya. Jobban megfigyeltem Putyit és ahogy ült, az oroszlánszőrű bozontos nyakával, nagy méltósággal, magam is felfedeztem benne az oroszláni vonásokat.

Téli nap-éj egyenlőség. Orion-Nimrud kezeli a Nagy Kutya csillagképet, Szíriusz a "Magosban" tündököl, a születő Nap útra kél, a Vizek Ura locsolja a Földet, Oannes, a kétarcú kultúrhős gondozza a tudást. A Napmadár, a Turul zöld ágat hoz a csőrében.

Kutyájával a Nagy Kutya csillagképpel útnak indul.

Eloolvastam aztán a Nagy Kutya csillagkép és a Szíriusz együttműködését és az Orionnak hozzájuk fűződő kapcsolatát az Aranyhajú királyfik című mesében, és amit édesanyám hozzá írt, és beláttam, hogy ez a kutya fajta a modelljét a csillagos égről kapta, s akármelyik szíriuszi pecsét-hengert nézem, egy kaukázusi kutya képét fedezem fel rajta.

Egyik képen Szíriusz ráteszi a lábát, s együtt repülnek fel égi hazájukba. Itt a kutya csontváz-szerű. Ugyancsak egyszer Orion is rátette a lábát és Ő is felrepült a magosságba. Ekkor is csontváz-szerű volt a kutyafej. Egyszerre repültek magasba Orion-Nimrud, Szíriusz és a Nagy Kutya, mert Kr. e. 4-5 ezer évvel korábban az Orion nem december 21-24 között "repült magosba" vagyis de-

lelt, hanem január elsején, pontosan egyszerre Szíriusszal. Az Orion azonban olyan csillagkép, amely együtt mozog a Nagy Napév precessziós /hátramozgó/ forgásával és ezért lemaradt a Szíriusz mellől. Ma a Szíriusz Január elsején kúszik fel mellé az ég közepére. Így is együtt uralkodnak a csillagok felett, mint király és királynő, az elmaradhatatlan csodaszép Nagy Kutójukkal.¹

Tudta ezt Rákóczi Ferenc is, mert Kaukázusi kutyát tartott. Le is festette Than Mór a Nagy Fedelemmel együtt.

Végül összefoglalva a Kaukázusi juhászkutya azért kaukázusi, mert a turáni ősnép hosszú ezredekét töltött vele együtt a Kaukázusban. A kaukázusi szkíták nem írtak erről semmit, nem is jegyezték fel, de a mezopotámiai, mezőföldi, turáni kál nép magát a kutyájával együtt a Nagy kutya csillagképről származtatja és égi királynőjének a Szíriuszt, a Lugal Geme Nagy Úrasszonyt tartja, akié az ország /aki Mada/. Szent István törvénybe foglalta az égi nagyasszony királynői voltát, Szűz Máriával azonosította, mert a mi korunkban ő az Istenanya és rá hagyta Magyarország királyságát és koronáját. Mi pedig őrizzük és babusgatjuk a Nagy kutyát, a Boldogasszony őrző ebét.

Küllembeli eltérés a fark formájában mutatkozik. Ma a kaukázusi juhászkutya farka lompos, hosszú szőrű, olyasmi, mint a rókáé, csak nagyobb. A régi pecsét-hengereken olyan a farka, mint az oroszlánnak, ezért is tévesztették össze őket.

Pritchard James: The Ancient Near East in Pictures. Princeton Univ. Press. 1954. 525. és 526. sz. ábra

A két kutya a szögletes formájú székben keresztezi egymást. Ez az a pillanat a Világmindenségben, amikor a Nap a nyári pályáról letér az őszi-téli pályára, vagyis július elseje-másodika. E naptól fogva a Boldogasszony, /NIM-GIR/ hajnalban megszüli a nyári Napot, majd alászáll az alsó világba.

¹ Az Aranyhajú királyfik c. mese elolvasása után mondta el édesanyám.